

In memoriam Bernhard Lehepuu

27. 01.1929–05.07.2021

Aeg on armutu ja seda kahjuks kõigi suhtes. 5. juulil 2021 lahkus meie hulgast üks Eesti anestesioloogia ja intensiivravi suurkujusid dr Bernhard Lehepuu. Ta oli esimene kvalifitseeritud anestesioloog Eestis, ta lõi esimese anestesioloogiaosakonna Eestis, ta oli esimene vabariigi peaanestesioloog, anestesioloogide seltsi esimene president ja veel paljus muuski oli ta esimene, kelle jälgedes ja selja taga oli teistel julgem edasi minna. Kõikide nende tegude saatjaks oli omapärane huumorimeel: segu Vana Testamendi ja vahva sõdur Švejki mõtlemistest ja ütlemistest, lapsepõlvest kaasa saadud talupojatarkusest, meditsiinilistest teadmistest, jahimehe eetikast ehk siis kokkuvõtvalt ühe elukogenud mehe elutarkus.

B. Lehepuu elu ja tegevus ei kulgenud üldsegi mitte kergel ajal: sünd, lapsepõlv ja teismeiga Eesti Vabariigis, murdeiga nõukogude ja saksa võimu all, noorpõlv ja küpsus Nõukogude Liidus, vanaduspäevad taastatud Eesti Vabariigis. Ajad olid keerulised ja igas ajajärgus olid oma võimalused ja ohud. Ohtusid suutis B. Lehepuu õnneks vältida, võimalusi aga kasutada.

Nii saigi maapoisist linnapoiss, koolipoisist tudeng, tudengist arst ja kohe asumine tööle Tallinna keskhaiglasse. Kui B. Lehepuu 1953. aastal ametisse astus, oli Eesti meditsiin raskes olukorras: paljud kolleegid olid emigreerunud, hukkunud või asumisel – arstidest oli suur puudus ja noortel olid suured ametialased perspektiivid. Neist perspektiividest hakkaski dr Lehepuu kinni ja 1956. aastast alates pöördus ta aina tõsisemalt anestesioloogia, hiljem ka intensiivravi poole, kuni esimene

armastus – kirurgia – jäi lõplikult kõrvale.

Dr B. Lehepuul oli lai silmaring ja süsteemne mõtlemine ning tugev erialane kompetentsus. Lisaks veel tohutu töövõime ja oskus keskenduda kõige tähtsamale. See tegi temast tänapäevases mõistes laia haardega tippjuhi, millega kaasnes kõike, mis kõrgete ametite juurde kuulub: alates ametitest endist, aust ja autasudest kuni kiivuse ja kaebusteni. Dr B. Lehepuule meeldisid väga A. S. Puškini luuletuse „Exegi monumentum” lõpuread: „...sind jätku laim ja kiit ükskõikseks ühteviisi, ja ära vaidle lolliga.” Usutavasti Puškini, Hašeki ja Vana Testamendi toel õnnestus tal suhteliselt rikkumata närvisüsteemiga kõikidest nendest ametialastest keerulistest olukordadest välja tulla. Vähemalt väljapoole paistis see niimoodi: enesevalitsus oli tal suurepärane ja

me ei saa iialgi teada, mis hinda ta selle kõige eest tegelikult maksis...

B. Lehepuul oli palju õpilasi, kellest mõned veel tänase päevani üle maailma töötavad, arenes kõrge professionaalse tasemega anesteesia- ja intensiivraviõdede kaader. Arenes ka perekond – tore ja kokkuhoidev –, mis samuti on andnud ja annab ka edaspidi oma võrseid Eesti meditsiinile. Oma erialase karjääri lõpuosas keskendus dr B. Lehepuu oftalmoloogilisele anestesioloogiale, leides, et kitsamas tegevusväljas saab lõppude lõpuks keskenduda ja ka mõningal määral peavoolust eralduda. Sellele vaatamata oli ta alati noorematele kolleegidele nii erialastes kui ka organisatsioonilistes küsimustes jõu ja nõuga abiks, ning kui lõhnas kriisi järele, läks vana jahimehe silm särama ja huulilt pudenes: „Kurvi koht on see, kus teisest mööda pääseb, sirge peal sõidavad kõik hästi!”

Ent igal ajal on oma algus ja ots – sajandivahetuse paiku lõpetas dr B. Lehepuu oma erialase karjääri ja jäi koduseks, esialgu Tallinnas, siis Tartus. Sündisid mälestusteraamatud ja jahimehejutud, valmis ka peresiseseks kasutamiseks mõeldud perekonna ajalugu. Palju energiat ja aega kulus tal lastelastele, kellel on olnud suur õnn kasvada vanaisa põlve peal kõige sellest tulenevaga. Ent ükskord saabub lähedaste lahutaja ja meelemõnude lõpetaja ning maine teekond saab otsa. Suurimad tänud ja kõrgeim kiitus öeldu ja tehtu eest, dr B. Lehepuu. Me ei unusta seda kunagi.

**Kolleegide ja õpilaste nimel
Ariel Levin**